

ניהול מאגר הקדשות

- א. כחלק מן המאמצים לתיקון הליקויים שנזכרו בדוח מבקר המדינה ובדוחות נוספים שנכתבו בעניין הפיקוח על ההקדשות, הנהלת בתי הדין עמלה על איסוף נתונים ופרטים על ההקדשות הדתיים והקמת מאגר מידע שיועמד לעיון הציבור במלואו.
- אנו רואים חשיבות גדולה בשקיפות ובהעמדת המידע לידיעת הציבור, בפרט משום שמדובר בנכסים שרובם מיועדים להנאת הציבור.
- ב. איסוף הפרטים וכן הקמת המאגר הממוחשב נמצאים בשלבי הקמה ופיתוח וכאמור, המידע יועמד לעיון הציבור עם השלמתו.
- ג. אין המדובר בתהליך טכני פשוט או מהיר משום שיחידת הפיקוח עוברת על כלל תיקי בתי הדין להקדשות ומחלצת מתוכם את שמות ההקדשות, מטרותיהם, נכסיהם ואפטרופסיהם. לאחר חילוץ פרטים אלו יש צורך לטייב את הנתונים ולבדוק שהם רלוונטיים- כך למשל האם האפטרופסים עדיין חיים ומתפקדים, האם הנכסים נותרו בעינם או השתנו וכו'.
- מאז הקמת ההקדשות והטיפול בחלקם חלפו עשרות שנים, ועל כן לעתים קרובות הפרטים שהופיעו בתיק בית הדין אינם רלוונטיים כיום. מכל מקום- אין עדיין רשימה מלאה כזו הכוללת את כל הפרטים.
- ד. במקביל אוספת יחידת הפיקוח מידע ממקומות נוספים כגון ארכיונים, מסמכים, מקורות הסטוריים שונים. גם מידע זה נבחן ומטוויב.
- ה. לשם העמדת המידע הסופי לידיעת הציבור יש צורך ראשית בהשלמת המאגר ווידוא שהפרטים המצויים בו מדויקים. ככל רשות ציבורית, גם הנהלת בתי הדין אינה חפצה להעמיד לעיון הציבור מידע משובש או מוטעה ושלב זה של איסוף מידע מוכר גם על ידי חוק חופש המידע. איסוף המידע נעשה על ידי צוות חרוץ אך מצומצם ביותר, הכולל את מנהלת היחידה, עורכת דין נוספת וסטודנטית, וכן סיוע של משרד רו"ח חיצוני המסייע בשירותי הביקורת. מובן כי ריבוי המשימות הנדרשות מכח אדם מצומצם זה מאט את קצב איסוף החומר.
- שנית, יש צורך בהעמדת מערכת מחשובית מתאימה שתוכל לאפשר את פרסום המידע. עד עתה לא הוקמה מערכת מחשובית כזו בשל העובדה שמזה שלוש שנים, מאז הקמת יחידת הפיקוח, לא עבר תקציב מדינה ויחידת הפיקוח לא קיבלה שום משאבים למטרה זו.
- ו. באשר להחלטות מהותיות הנוגעות לניהולו של ההקדש- יחידת הפיקוח אינה מחליטה החלטות כאלה אלא בית הדין עצמו. משכך המידע המבוקש מהווה תוכנו של הליך משפטי המתנהל בבית הדין וחוק חופש המידע אינו חל עליו. יתרה מכך, על פי תקנה ר"ו(1) לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים בישראל, התשנ"ג (להלן: "תקנות הדיון"), תיקי בית-הדין ניתנים לעיון רק לצדדים או לבאי-כוחם ורק בזמן שהעניין תלוי ועומד, לרבות אם העניין מצוי בערעור או ניתן לערעור.
- ז. עם זאת, מובן כי אין כל מניעה שהמבקש יגיש לבית הדין בקשה לקבל מידע מתיק או תיקים ספציפיים שיש לו עניין בהם, בהתאם לתקנה ר"ו(2) לתקנות הדיון, ובית הדין יחליט בבקשה על פי שיקול דעתו וסמכותו בעניין.